

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O INVALIDSKIH ORGANIZACIJAH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Zakon o invalidskih organizacijah (Uradni list RS, št. 108/02 in 61/06-ZDru-1, v nadaljnjem besedilu: zakon) v 25. členu določa, da se reprezentativne in druge invalidske organizacije, ki delujejo na državni ravni, lahko povezujejo v nacionalni svet invalidskih organizacij (v nadaljnjem besedilu: nacionalni svet). Nacionalni svet se ustanovi s pogodbo med invalidskimi organizacijami, s katero se določijo naloge nacionalnega sveta in razmerja med povezanimi invalidskimi organizacijami. Pogodba se predloži Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je pristojno za invalidsko varstvo.

Nacionalni svet po samem zakonu ne more pridobiti statusa invalidske organizacije, saj ni namen, da bi nacionalni svet postal invalidska organizacija nad drugimi invalidskimi organizacijami ampak, da se vanj enakopravno in enakovredno povezujejo druge invalidske organizacije. Prav tako se s tem onemogoča, da bi nacionalni svet kandidiral za sredstva Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FIHO) ter s tem želel pridobivati sredstva, ki so sicer namenjena za financiranje programov posameznih invalidskih in humanitarnih organizacij.

Namen ustanovitve nacionalnega sveta določa 26. člen zakona. Namen je, da usklajuje interese vseh invalidov v državi ob upoštevanju avtonomnosti vsake invalidske organizacije in jih zastopa v dialogu med invalidskimi organizacijami in v dialogu s strokovnimi združenji, državnimi organi, javnimi institucijami ter drugimi javnostmi. Nacionalni svet tudi predlaga v skladu s predpisi skupne predstavnike invalidov v organe državnih in javnih institucij ter v organe mednarodnih organizacij in združenj in opravlja druge skupno dogovorjene aktivnosti.

Financiranje nacionalnega sveta zakon ne opredeljuje.

Nacionalni svet ima v skladu z zakonom dolžnost, da (so)ustvarja pogoje, v okviru katerih lahko invalidi varujejo in uveljavljajo svoje pravice (opredeljene tudi v 52. členu Ustave) s čimer se zagotovi tudi ustavno določba o enakih človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne glede na osebne okoliščine (14. člen Ustave).

Konvencija o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: konvencija) v tretjem odstavku 4. člena določa, da se pri pripravljanju in izvajanju zakonodaje in usmeritev za izvajanje konvencije in pri drugih postopkih odločanja, ki se nanašajo na invalide, države pogodbenice temeljito posvetujejo z invalidi, tudi invalidnimi otroki, ter jih dejavno vključujejo prek njihovih reprezentativnih invalidskih organizacij. Tudi tretji odstavek 33. člena konvencije določa, so civilna družba, zlasti invalidi in njihove reprezentativne organizacije, vključeni v postopke spremljanja izvajanja konvencije in v njem polno sodelujejo.

Podrobneje pojasni navedeni določbi konvencije splošni komentar Odbora za pravice invalidov pri Organizaciji združenih narodov (v nadaljnjem besedilu: odbor) št. 7 iz novembra 2018 o participaciji invalidov skozi njihove reprezentativne organizacije pri spremljanju izvajanja konvencije. Odbor poudari, da bi morale države pogodbenice podpirati in financirati opolnomočenje organizacij civilne družbe, še posebej invalidskih organizacij in na ta način zagotoviti učinkovito participacijo v postopkih neodvisnega spremljanja/monitoringa izvajanja konvencije. Odbor v tč. 62 predlaga, da države pogodbenice omogočijo invalidskim organizacijam tudi dostop do državnih oziroma javnih sredstev za podporo svojih aktivnosti, z namenom izogniti se situacijam, v katerih se morajo invalidske organizacije zanesti le na

zunanje vire, kar bi omejilo njihovo sposobnost vzpostaviti uspešno delujočo organizacijsko strukturo. Invalidske organizacije, ki imajo podporo tako javnih kot zasebnih finančnih virov, ki se (le) dopolnjujejo s članarini, so bolj sposobne zagotoviti sodelovanje invalidov v različnih postopkih sprejemanja tako političnih, kot (u)pravnih odločitev. V tč. 63 odbor predlaga tudi, da države pogodbenice vzpostavijo pravno reguliran sklad, iz katerega bi se v zadostni meri financirale invalidske organizacije. V tč. 64 odbor pozove države pogodbenice, da povečajo javne finančne vire za financiranje invalidskih organizacij npr. z dostopom do proračunskih virov, z davčnimi olajšavami, viri z državne loterije. V tč. 94 odbor predlaga, da države pogodbenice na nacionalni ravni (in tudi lokalni) ustvarijo ugodno okolje za ustanovitev in delovanje invalidskih organizacij, kar vključuje zagotavljanje njihove avtonomije in neodvisnosti od države ter vzpostavitev in dostop do ustreznih mehanizmov financiranja, vključno z javnim financiranjem in mednarodnim sodelovanjem ter zagotavljanjem podpore, kot je tehnična pomoč itd.

Kot nacionalni svet je v Republiki Sloveniji priznan Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije (v nadaljnjem besedilu: NSIOS). NSIOS je Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) skladno s 25. členom zakona predložil pogodbo, s katero se večina invalidskih organizacij v Republiki Sloveniji povezuje v NSIOS. Ministrstvo je pogodbo sprejelo in s tem NSIOS-u priznalo status nacionalnega sveta v skladu z zakonom, kar morajo upoštevati tudi vsi državni organi, strokovna združenja, javne institucije in druge javnosti.

NSIOS je prostovoljno združenje reprezentativnih invalidskih organizacij in drugih invalidskih organizacij, ki delujejo na državni ravni. NSIOS je ustanovljen na podlagi pogodbe med invalidskimi organizacijami v kateri so določene naloge NSIOS in razmerja med invalidskimi organizacijami. V NSIOS so vse članice enakopravne. V NSIOS je združenih 24. nacionalnih invalidskih organizacij, od tega 17 invalidskih organizacij, ki jim je priznana reprezentativnost za zastopnje posamezne vrste invalidov ter tako zastopa interese prek 115.000 invalidov.

NSIOS je polnopravni član Evropskega invalidskega foruma.

Namen NSIOS-a je usklajevanje interesov vseh invalidov v državi, ob upoštevanju avtonomnosti vsake invalidske organizacije ter jih zastopati v dialogu med invalidskimi organizacijami in v dialogu s strokovnimi združenji, državnimi organi, javnimi institucijami ter drugimi javnostmi. NSIOS tudi predlaga skupne predstavnike invalidov v organe državnih in drugih javnih institucij in v organe mednarodnih organizacij in združenj. Zato je NSIOS je na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah (Uradni list RS, št. 21/18) pridobil tudi status nevladne organizacije v javnem interesu na področju invalidskega varstva in mu je torej država priznala delovanje v javnem interesu.

Sistemsko financiranje NSIOS-a ni urejeno, financira se iz članarin, donacij in s sredstvi, ki jih pridobi za izvajanje konkretnih projektov in ne za sredstva, ki bi omogočala izvajanje njegove osnovne dejavnosti in izvajanje zakonskih nalog.

Iz sklepnih ugotovitev uvodnega poročila odbora o izvajanju konvencije v Republiki Sloveniji iz aprila 2018, je med obveznostmi Slovenije v povezavi s členi od 31. do 33. konvencije, odbor posebej opozoril na problematiko financiranja NSIOS, ki je tako izpostavljena tudi na mednarodni ravni, saj je kot problematično ocenjeno predvsem izvajanje 33. člena konvencije (izvajanje konvencije in spremljanje njenega izvajanja v posameznih državah), kjer odbor priporoča, da Republika Slovenija zagotovi polno vključenost invalidskih organizacij (to še toliko bolj velja za krovne organizacije) v postopkih spremljanja izvajanja konvencije in jim za to zagotovi vsa potrebna finančna sredstva.

Vlada Republike Slovenije je 9. januarja 2014 sprejela Akcijski program za invalide (v nadaljnjem besedilu: API) 2014–2021, v katerem med ukrepi v tč. 11.2 API izrecno določi, »11.2 ureditev pravnega statusa in zagotavljanje sofinanciranja delovanja nacionalnega sveta invalidskih organizacij po zgledu financiranja Evropskega invalidskega foruma - EDF«, kot nosilce pa določi ministrstvo. Ukrep ni bil

izvršen, zato se je ponovil v API 2022 – 2030, ki ga je sprejela Vlade Republike Slovenije 14. oktobra 2021.

Nacionalni svet opravlja naloge, ki so v javnem interesu. Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17, v nadaljnjem besedilu ZIMI) v 29. členu, za nekatere druge pravne osebe (Inštitut RS za socialno varstvo in Urbanistični inštitut RS), ki imajo pooblastilo za opravljanje različnih razvojnih nalog (analize, informiranje itd.) izrecno, določa, da na podlagi ZIMI dobivata sredstva za opravljanje teh nalog (na podlagi predhodno potrjenega vsakoletnega programa dela) iz državnega proračuna.

Tudi Zakon o mladinskih svetih (Uradni list RS, št. 70/00 in 42/10) določa, da se Mladinski svet Slovenije, ki je prostovoljno združenje nacionalnih mladinskih organizacij, ki imajo status organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju v skladu z zakonom, ki ureja javni interes v mladinskem sektorju, financira iz proračuna Republike Slovenije.

Na podlagi analogije, saj nacionalni svet opravlja naloge, ki so v javnem interesu, in sicer zastopa invalidske organizacije pred različnimi javnostmi, zastopa njihove interese, predlaga predstavnike/člane različnih teles, opravlja tudi različne analize, in upoštevajoč njegovo temeljno poslanstvo, to je povečanje stopnje vključenosti invalidov v družbo, polno spoštovanje človekovih pravic in nediskriminacija na podlagi invalidnosti, se z novelo zakona predlaga, da se te naloge nacionalnega sveta tudi sofinancirajo iz državnega proračuna.

Zagotavljanje finančne samostojnosti nacionalnega sveta invalidskih organizacij pomeni zagotovitev, da ta lahko izvaja svoje naloge, ki pomenijo uresničevanje javnega interesa. Ob odsotnosti takšnega financiranja lahko pride do nedopustnega posega v ustavno zagotovljen položaj pravic invalidov. Zato se želi s predlogom Zakonom o spremembah Zakona o invalidskih organizacijah urediti sistemsko financiranje njegovih dejavnosti, ki so v javnem interesu. Financiranje mora biti stalno, višina sredstev pa se lahko določi glede na dejanski obseg stroškov.

Kot že omenjeno, konvencija zavezuje Slovenijo, da se pri pripravljanju in izvajanju zakonodaje, pri usmeritvah za izvajanje te konvencije in pri drugih postopkih odločanja, ki se nanašajo na invalide, temeljito posvetuje z invalidi, tudi invalidnimi otroki, ter jih dejavno vključuje prek njihovih reprezentativnih invalidskih organizacij (tretji odst. 4. člena konvencije). Sodelovanje invalidov in njihovih organizacij pri urejanju javnih zadev temelji oziroma izhaja tudi iz 21. člena Splošne deklaracije človekovih pravic (Uradni list RS, št. 24/2018) in 25. členu Mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah (Uradni list RS, št. 35/92), katerih podpisnica obeh je tudi Slovenija. Obveznosti po konvenciji izhajajo iz ugotovitev, da se invalidi še vedno soočajo s fizičnimi, komunikacijskimi, družbenimi in ekonomskimi ovirami, ki jim preprečujejo enakopravno sodelovanje v javnem življenju in da se odločitve, ki vplivajo na njihovo življenje pogosto sprejemajo brez njih. Te ugotovitve so botrovale spodbujanju gibanja »nič o invalidih brez invalidov« in nujnosti, da glede na opisane ovire, vključevanje invalidov poteka preko reprezentativnih invalidskih organizacij. Izvajanje obveznosti po vključevanju invalidov v postopke sprejemanja politik in javnih odločitev se odraža tudi v namenu nacionalnega sveta invalidskih organizacij po 26. členu zakona, saj ta na podlagi zakona usklajuje interese vseh invalidov in jih tudi zastopa v postopkih odločanja.

Odbor glede obveznosti o vključevanju invalidov v urejanje zadev, ki jih zadevajo, poudarja, da mora država zagotoviti njihovo polno vključenost preko invalidskih organizacij, s čimer lahko zagotovi njihovo vključenost v družbo, kar je tudi ukrep proti diskriminaciji invalidov.

Z novelo zakona se zavezuje Vlado Republike Slovenije in druge državne organe pred določanjem predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje invalidov, da o tem obvestijo nacionalni svet. Podobna rešitev ima tudi Zakon o mladinskih svetih v 6. členu.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj zakona je sistemsko urediti naloge nacionalnega sveta invalidskih organizacij, ki združuje reprezentativne in druge invalidske organizacije ter njegovo financiranje za izvedbo nalog, ki so v javnem interesu. S tem se izpolnijo tudi mednarodne zaveze Republike Slovenije po Konvenciji o pravicah invalidov. Cilj zakona je tudi večja vključenost invalidov in invalidskih organizacij v postopke sprejemanja predpisov in politik, ki zadevajo življenje invalidov, in v postopek spremljanja izvajanja konvencije

2.2. Načela

Predlog zakona temelji na naslednjih načelih:

- načelo o enakih pravic in temeljnih svoboščinah ne glede na osebne okoliščine,
- načelo vključevanja invalidov v odločanje o javnih zadevah (izpeljava načela »nič o invalidih brez invalidov«) in
- načelo omogočanja združevanja in samoorganizacije invalidov.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona jasno določa naloge nacionalnega sveta invalidskih organizacij, ki jih ta izvaja, in sicer:

- usklajuje interese vseh invalidov v državi ob upoštevanju avtonomnosti vsake invalidske organizacije in jih zastopa v dialogu med invalidskimi organizacijami in v dialogu s strokovnimi združenji, državnimi organi, javnimi institucijami ter drugimi javnostmi;
- spremlja izvajanje konvencije in o tem poroča ministrstvu, pristojnemu za invalidsko varstvo;
- spodbuja in promovira izenačevanje možnosti invalidov in njihovo neodvisno življenje in vključevanje v družbo;
- v skladu s predpisi predlaga skupne predstavnike invalidov v organe državnih in drugih javnih institucij ter v organe mednarodnih organizacij in združenj in
- opravlja druge skupno dogovorjene aktivnosti.

Predlog zakona ureja tudi način sofinanciranja, ki se nanašajo na izpolnjevanje mednarodnih in zakonsko določenih obveznosti in sicer se sredstva za njihovo izvajanje zagotovijo v proračunu Republike Slovenije. Sofinanciranje ni avtomatično, temveč se pogodba o sofinanciranju sklene na podlagi s strani ministrstva potrjenega programa dela nacionalnega sveta.

Financiranje določene nevladne organizacije iz proračuna na podlagi predloženega programa v slovenskem pravnem redu ni novost, saj enak način financiranja za Mladinski svet Slovenije, ki je nacionalno združenje mladinskih organizacij, določa 7. člen Zakona o mladinskih svetih. Na podoben način zagotavljanje sredstev iz proračuna za financiranje nalog na področju izenačevanje možnosti invalidov določa tudi 29. člen ZIMI, in sicer za financiranje določenih nalog Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo in Urbanističnega inštituta Republike Slovenije.

Predlog zakona določa tudi, da morajo vlada, ministrstva in drugi državni organi pred določanjem predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje invalidov, o tem obvestiti nacionalni svet invalidskih organizacij. S tem se zagotavlja vključenost invalidov in invalidskih organizacij v odločanje o zadevah invalidov in s tem dosledno spoštovanje načela »nič o invalidih brez invalidov«. Prav tako se na takšen način izpolnjujejo obveznosti države po konvenciji glede vključevanja invalidskih organizacij v tovrstne postopke. Podoben način vključevanja določene družbene skupine in obvezno obveščanje krovne organizacije, ki jih združuje, pozna tudi 6. člen Zakona o mladinskih svetih.

S to določbo in z določbo, da se nacionalnemu svetu zagotovijo sredstva za izvajanje njegovih nalog, med katerimi je tudi zastopanje pravic invalidov in sodelovanje v omenjenih postopkih, si država zagotovi sogovornika, kadar pripravlja zakone in druge predpise, ki vplivajo na življenje invalidov.

Končna določba določa začetek veljavnosti zakona, to je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Ne glede na to, se določba o zagotovitvi sredstev in sklenitvi pogodbe o sofinanciranju uporablja prvič šele za leto 2024, ko se začne novo proračunsko leto.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona bo imel v prvem letu izvajanja predvidoma finančne posledice v okviru v višini 250 tisoč eurov letno v okviru proračuna RS za potrebe izvajanja tistih nalog nacionalnega sveta invalidskih organizacij, ki se nanašajo na izpolnjevanje mednarodnih in zakonsko določenih obveznosti. V naslednjih letih bodo finančne posledice odvisne od dogovora med pristojnim ministrstvom in nacionalnim svetom in se ne pričakuje bistvenih odstopanj.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva namenjena za sofinanciranje NSIOS so v višini 250.000,00 eurov zagotovljena v proračunu RS za leto 2024 in v enakem znesku (250.000,00 eurov) v proračunu RS za leto 2025.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Države članice Evropske unije različno urejajo delovanje in financiranje krovnih združenj reprezentativnih invalidskih organizacij. Naloge teh združenj so dokaj sorodne in praviloma povezane z zastopanjem interesov invalidov v zakonodajnih in podobnih postopkih, državno financiranje pa je urejeno na različne načine – iz proračuna, iz posebnih skladov, itd.

Estonija

Estonski nacionalni svet invalidskih organizacij (*Eesti Puuetega Inimeste Koda*) je krovno združenje estonskih invalidskih organizacij. Statusnopravno gre za ustanovo oz. fundacijo. Njegove glavne naloge so povezane s koordiniranjem invalidskih organizacij in z varovanjem človekovih pravic invalidov. V celoti je financiran s strani države, in sicer cca. 60 % iz proračuna in cca. 40 % iz naslova davka od iger na srečo.

Avstrija

Avstrijski nacionalni svet (*Der Österreichische Behindertenrat*) je krovno združenje avstrijskih invalidskih organizacij. Je nevladna in neprofitna organizacija. Izvaja predvsem aktivnosti posvetovanja z invalidi, sodeluje pri pripravi zakonodaje, izvaja, vodi kampanje ozaveščanja in spodbujanja pozitivne podobe invalidov v javnosti. Nekaj več kot polovico sredstev za delovanje mu zagotavlja pristojno ministrstvo, cca. 17 % pa različni državni skladi za socialno varnost.

Luksemburg

Luksemburški nacionalni svet invalidskih organizacij (*Conseil national des personnes handicapées*), je neprofitna organizacija. Njegove naloge so predvsem zastopanje interesov invalidov na političnem nivoju, identificiranje sistemskih pomanjkljivosti na področju invalidnosti in sodelovanje z odločevalci na različnih ravneh pri pripravi rešitev zanje, informiranje invalidov ter ozaveščanje o pomenu

izenačevanja možnosti za invalide in pravici do enakopravnega sodelovanja v družbi. Njegove operativne stroške, to je stroške delovanja sekretariata, krije državni proračun.

Belgija

Belgijski invalidski forum (*Het Belgian Disability Forum*) je neprofitna organizacija. Njegove naloge so predvsem zastopanje interesov invalidov v zakonodajnih in podobnih postopkih (lobiranje), informiranje in ozaveščanje javnosti o pravicah invalidov. Njegove operativne stroške, to je stroške delovanja sekretariata, krije državni proračun.

Češka

Češki nacionalni invalidski svet (*Národní rada osob se zdravotním postižením ČR*) je organiziran kot društvo oz. združenje. Njegove naloge so zagovorništvo in promocija pravic invalidov. Delo je usmerjeno v sodelovanje z državnimi in lokalnimi oblastmi. Največji delež sredstev prejme s strani vlade in ministrstev, pri čemer je pridobitev sredstev lahko pogojena z uspehom na javnem razpisu.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona zavezuje državne organe, da pred določanjem predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje invalidov, o tem obvestijo nacionalni svet invalidskih organizacij.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima posledic pri obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona lahko posredno vpliva na izboljšanje socialnega položaja invalidov, kar je lahko posledica delovanja nacionalnega sveta invalidskih organizacij.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona lahko posredno vpliva na izboljšanje položaja invalidov na drugih področjih (kultura, infrastruktura, izobraževanje, šport, itd.), kar je lahko posledica delovanja nacionalnega sveta invalidskih organizacij.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Predstavitev sprejetega zakona:

/

Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje predloga zakona se bo spremljalo na podlagi poročil nacionalnega sveta invalidskih organizacij in spremljanja izvajanja s strani ministrstva. Prav tako se bo izvajanje zakona spremljalo z namenom poročanja spremljanju izvajanja konvencije.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na e-demokraciji. Javna obravnava je trajala _____

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi zakona zunanji sodelavci niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu Državnega zbora Republike Slovenije bodo sodelovali:

- Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Igor Feketija, državni sekretar na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Mag. Andrejka Znoj, generalna direktorica Direktorata za invalide na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Tanja Dular, sekretarka na Direktorata za invalide na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

II. BESEDILO ČLENOV:

1. člen

V Zakonu o invalidskih organizacijah (Uradni list RS, št. 108/02 in 61/06-ZDru-1) se 26. člen spremeni tako, da se glasi:

»26. člen

(naloge in financiranje nacionalnega sveta)

- (1) Nacionalni svet opravlja predvsem naslednje naloge:
 - usklajuje interese vseh invalidov v državi ob upoštevanju avtonomnosti vsake invalidske organizacije in jih zastopa v dialogu med invalidskimi organizacijami in v dialogu s strokovnimi združenji, državnimi organi, javnimi institucijami ter drugimi javnostmi;
 - spremlja izvajanje Zakona o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 10/08) in o tem poroča ministrstvu, pristojnemu za invalidsko varstvo;
 - spodbuja in promovira izenačevanje možnosti invalidov in njihovo neodvisno življenje in vključevanje v družbo;
 - v skladu s predpisi predlaga skupne predstavnike invalidov v organe državnih in drugih javnih institucij ter v organe mednarodnih organizacij in združenj in
 - opravlja druge skupno dogovorjene aktivnosti.
- (2) Nacionalni svet se financira iz članarin in drugih virov. Na podlagi letnega plana dela, ki je potrjen s strani ministrstva, pristojnega za invalidsko varstvo, se iz proračuna Republike Slovenije financirajo naloge iz prejšnjega odstavka, ki se nanašajo na izpolnjevanje mednarodnih in zakonsko določenih obveznosti.
- (3) Vlada Republike Slovenije in drugi državni organi pred določanjem zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje invalidov, o tem obvestijo nacionalni svet.«.

KONČNA DOLOČBA

1. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2024.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu:

Prvi člen predloga zakona natančno določa naloge nacionalnega sveta invalidskih organizacij, ki jih ta izvaja in sicer:

- usklajuje interese vseh invalidov v državi ob upoštevanju avtonomnosti vsake invalidske organizacije in jih zastopa v dialogu med invalidskimi organizacijami in v dialogu s strokovnimi združenji, državnimi organi, javnimi institucijami ter drugimi javnostmi;
- spremlja izvajanje konvencije in o tem poroča ministrstvu, pristojnemu za invalidsko varstvo;
- spodbuja in promovira izenačevanje možnosti invalidov in njihovo neodvisno življenje in vključevanje v družbo;
- v skladu s predpisi predlaga skupne predstavnike invalidov v organe državnih in drugih javnih institucij ter v organe mednarodnih organizacij in združenj in
- opravlja druge skupno dogovorjene aktivnosti.

Predlog zakona ureja tudi način sofinanciranja, ki se nanašajo na izpolnjevanje mednarodnih in zakonsko določenih obveznosti in sicer se sredstva za njihovo izvajanje zagotovijo v proračunu Republike Slovenije. Sofinanciranje ni avtomatično, temveč se pogodba o sofinanciranju sklene na podlagi s strani ministrstva potrjenega programa dela nacionalnega sveta.

Predlog zakona določa tudi, da morajo vlada, ministrstva in drugi državni organi pred določenjem predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje invalidov, o tem obvestiti nacionalni svet invalidskih organizacij. S tem se zagotavlja vključenost invalidov in invalidskih organizacij v odločanje o zadevah invalidov in s tem dosledno spoštovanje načela »nič o invalidih brez invalidov«. Prav tako se na takšen način izpolnjujejo obveznosti države po konvenciji glede vključevanja invalidskih organizacij v tovrstne postopke.

S to določbo in z določbo, da se nacionalnemu svetu zagotovijo sredstva za izvajanje njegovih nalog, med katerimi je tudi zastopanje pravic invalidov in sodelovanje v omenjenih postopkih, si država zagotovi sogovornika, kadar pripravlja zakone in druge predpise, ki vplivajo na življenje invalidov.

K 2. členu:

Končna določba določa začetek veljavnosti zakona, to je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Ne glede na to, se določba o zagotovitvi sredstev in sklenitvi pogodbe o sofinanciranju, začne uporabljati za leto 2024, ko se začne novo proračunsko leto.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

26. člen (namen ustanovitve nacionalnega sveta)

Nacionalni svet usklajuje interese vseh invalidov v državi ob upoštevanju avtonomnosti vsake invalidske organizacije in jih zastopa v dialogu med invalidskimi organizacijami in v dialogu s strokovnimi združenji, državnimi organi, javnimi institucijami ter drugimi javnostmi.

Nacionalni svet predlaga v skladu s predpisi skupne predstavnike invalidov v organe državnih in drugih javnih institucij ter v organe mednarodnih organizacij in združenj in opravlja druge skupno dogovorjene aktivnosti.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlog zakona naj se obravnava po skrajšanem postopku. Predlog zakona ne posega bistveno na samo vsebino zakona. S predlogom se želi sistemsko urediti financiranje nacionalnega sveta že za naslednje proračunsko obdobje.